

Editorial

Velikonoce jsou nejdůležitější křesťanské svátky, zároveň to jsou svátky jara a probouzení přírody, nového začátku, radostného přislibu a znovuzrození.

Pod stále silícími slunečními paprsky roste nová travička posetá prvními jarními květy podbělu, pampelišek a sedmikrásek. Postupně rozkvétají i zahradní cibuloviny na okrasných záhonech: narcisy, hyacinty, modřence, tulipány. Zvířata se probouzejí ze zimního spánku, ptáci přilétají z teplých krajín, a co nevidět se začnou líhnout a rodit nová mláďata. Kolik radosti, naděje a veselí nám jaro přináší!

A co teprve zahrádkáři, po dlouhé nekonečné zimě se konečně zase mohou pustit do práce. Jistě už všichni vytáhli z dílny rýč, hrábě a motyku a začali přemlouvat semínka hrášku, ředkviček či salátu, aby už konečně vyklíčila. Ten každoročně se opakující div, kdy z malého semínka vyroste před našima očima statná rostlina, aby nám nakonec vydala své plody a my se znovu mohli radovat z bohaté úrody, tento zázrak přírody se nikdy neomrzí.

K Velikonocům samozřejmě patří pletení pomlázek, pečení bochánek a zdobení kraslic.

Pro ty z vás, kterým už zevšedněly umělé barvy na vejce, přinášíme několik tipů na barvení výhradně přírodními prostředky, které si můžete vyzkoušet. Každá hospodyňka asi ví, že krásnou hnědou barvu skořápek získá povařením vajec ve slupkách z cibule. Černou barvu získávaly už naše prababičky povařením kořenů vrby. Červenou barvu dostaneme povařením červené řepy, zelenou po vyvaření trávy, špenátu či mladého obilí. Žluté barvívo pak získáme ze šafránu. Pokud máte sušený černý bez, můžete zkusit obarvit vajíčka také na fialovo.

Tak tedy krásné prožití svátků i následujících jarních dnů, z nichž každý má své dary, stačí se jen pořádně dívat.

Jarní bylinky pomáhají našemu zdraví

Papírování ...

Ekohry

Výsadba pamětní lípy

Kralupy nad Vltavou – stalo se tak na apríla, ale žádný apríl v tom nebyl, na staré cestě z Podháje do Turska byla vysazena pamětní lípa. Krásný český národní strom ve stáří zhruba 10 let zdobí teď bývalou cestu, která je v současné době zarostlá a mnoho lidí po ní neprojde, ale co není, může být. Město je nakloněno myšlence na obnovení této cesty, která by se mohla stát pro Kralupáky další oblíbenou vycházkovou trasou.

Hlavním cílem této malé slavnosti, při které byla zasazena pamětní lípa, bylo nejen pokusit se oživit starou cestu, která vedla z Podháje kolem kralupského hřbitova směrem k Debrnu a dále až do Turska, ale také si připomenout význam našich stromů a přírody vůbec. Naši předci si lípy natolik oblíbili, že se lípa stala českým národním stromem a vysazována na vsích nebo volně v přírodě byla častokrát místem přátelského setkávání. Posezení s přáteli ve stínu lípy v nás dodnes probouzí příjemné pocity. Ve městě je výsadba stromů problematictější, ale proč nevysadit lípu na vhodném místě kousek za městem. Každý strom má ohromnou hodnotu pro naše zdraví i životní prostředí.

Malé slavnosti vysazení pamětní lípy se zúčastnili kromě jejích iniciátorů z řad Základní organizace Českého svazu ochránců přírody se sídlem v Mincích také představitelé města v čele s panem starostou Petrem Holečkem, zástupci městské policie, ředitel městského muzea, kralupský farář Římskokatolické církve i další hosté a přihlížející z řad veřejnosti, mezi nimiž nechyběly ani pracovnice Ekologického centra Kralupy nad Vltavou. Místo výsadby

lípy se nalézají nad kralupským hřbitovem, na polní cestě nedaleko kopce Hrombaba a útulku pro psy Lesan.

Výsadbou však péče o stromek nekončí. Bez pomoci by se na novém stanovišti těžko ujal. Nadšení příznivci stromů z řad ochránců přírody teď budou o strom ještě dva roky pečovat, především ho pravidelně zalévat. Strom byl podepřen kůly a obalen pletivem na ochranu před okusem zvěře. Doufejme, že s péčí ochránařů pod vedením pana Františka Málka, hlavního iniciátora výsadby lípy, se zde stromku bude dobře dařit, že bude prospívat a za pár let poskytne třeba i vám, pokud půjdete kolem Hrombavy, krásné místo k odpočinku a načerpání fyzických i psychických sil.

O významu stromů i možnosti nových výsadeb se můžete informovat v ekocentru na zeleném telefonu 800 100 584. Jen více takových užitečných počinů, každý nový strom je pro naši zdevastovanou přírodu velkým přínosem.

Děni v průmyslu

V současné době nepřijalo Ekologické centrum Kralupy žádné hlášení o mimořádných událostech v průmyslových podnicích.

Aktuálně z Kralup

Na apríla, 1. dubna, se na parkovišti u zimního stadionu v Lobečku konaly **první farmářské trhy**. Ovoce, pečivo, sýry, uzeniny, ryby, sladkosti, domácí marmelády, kofení, vajíčka, ovocné mošty, vína, med, sadbu květin a zeleniny a mnoho dalšího z domácí produkce si můžete zakoupit na trhu **každý lichý pátek**.

Bylo zahájeno řízení o návrhu Zásad územního rozvoje Středočeského kraje.

Připomínku k návrhu zásad může podat kdokoli! Dotčené obce a zástupce veřejnosti mohou podávat námítky! Podávání připomínek a námítek je možné nejpozději na veřejném projednání **2.5.2011**. Návrh zásad naleznete zde: <http://www.wmap.cz/zurstck/>

Z areálu firmy Eurochemie s.r.o. z Červené Lhoty u Úžic vytéká **od počátku března LTO**. O ekologické havárii se můžete dočíst mj. zde:

- [zpráva 1](#)
- [zpráva 2](#)
- [zpráva 3](#)

Ve městě byl zahájen **svoz bioodpadu** přímo z domácností. Frekvence svozu jsou k dispozici zde: <http://mestokralupy.aspweb.cz>
A rozpis stanovišť pravidelného mobilního svozu pro rok 2011 naleznete [zde](#).

Jarní bylinky pomáhají našemu zdraví

Po letošní dlouhé a kruté zimě se na jaro těší snad každý z nás. Mnozí se také cítí z nedostatku slunečních paprsků vyčerpáni. Dobré pomocníky pro posílení organismu i prospěšnou jarní očistu těla však máme po ruce. Než zajdete do lékárny, zkuste přírodní pomoc ze svých zahrádek nebo z čistých luk a strání, kterou s úspěchem používaly už naše prababičky.

První jarní paprsky vytahují ze země čerstvě zelené lístky kopřivy, smetanky lékařské, sedmikrásky, podbělu nebo potočnice. Všechny tyto bylinky přispívají k posílení organismu svými vitamíny a minerály, mají však také léčivé účinky. K dobré kondici vám pomohou bylinné čaje z čerstvých rostlin, nejvhodnější je čtrnáctidenní popíjení tří šálků čaje denně. Z bylinek ale můžete připravit i špenát, nádivku, zelenými lístky dochutit salát nebo přidávat do polévek či jiných pokrmů. Pro představu uvádíme některé pozitivní zdravotní účinky a využití jarních bylinek:

Kopřiva má výborný čistící účinek, ovlivňuje krvetvorbu, podporuje metabolismus.

Lze z ní připravit čaje, špenát, nádivky, přidat do polévky.

Pampeliška neboli Smetanka lékařská je léčivá celá od kořene až po květ. Výborně se hodí pro čistící jarní jaterní kúry, čistí krev, odstraňuje škodliviny z těla, podporuje trávení a látkovou výměnu a je silně močopudná. Jejich léčivých účinků se využívá odnepaměti. Z pražených kořenů pampelišky se po staletí připravoval nápoj podobný kávě, který posiloval zubní sklovinu a stavbu kostí.

Jedny z prvních poslů jara jsou také žluté květy podbělu. Připravuje se z nich čaj pro léčbu kašle, chraptotu a dalších respiračních potíží, především zánětlivých onemocnění horních cest dýchacích.

Pro načerpání energie využijte každý sluneční den. Nejlepší je pohyb venku, na čerstvém vzduchu. Přejeme vám, abyste s pomocí přírody upevnili své zdraví a vychutnali si krásné jarní měsíce se vším, co k nim patří.

(JK)

Dotazy z naší Zelené linky....

Jaké jsou zásady ekologického praní?

Pereme jen skutečně nečisté věci a automatickou pračku spouštíme, když máme plný buben prádla, pereme při nižších teplotách.

Používáme prací prostředky bez fosfátů, aby naše povrchové vody neobsahovaly nadbytek živin (fosforu) a aby rok co rok nepokrýval vodní plochy zelený povlak sinic, vyvolávající alergické reakce. Nepoužíváme prací prostředky, které obsahují pomocné látky (jako sole, jež nemají pro praní žádný význam a zbytečně zasolují povrchové vody). Pokud se ve Vašem obchodě tyto prostředky neprodávají, požádejte prodejce o nápravu. Používejte prací prášky stavebnicového systému, které se skládají ze základního pracího prášku, změkčovadla, a bělicího prostředku.

Pro ruční praní jsou vhodné mýdlové prací prostředky. Mýdlo se ve vodním prostředí velmi

rychle a úplně biologicky rozkládá na látky v přírodě běžné.

Správně dávkujeme. Dávkování prášku závisí na tvrdosti vody, kterou vám sdělí správce vodovodu. Prací prášek dávkujte dle tvrdosti vody.

V naší republice je ve vodovodech obvykle voda měkká, pro kterou stačí nejnižší doporučená dávka. Vždy použijte odměrku. Většina výrobců uvádí dávkování v mililitrech, běžná dávka je 200 až 220 ml, tj. cca 100g. Pamatujte: Je zbytečné prádlo přilepšovat vyšší dávkou prostředku. Prášek, který je v pračce navíc, stejně už nic nevyperá. Vhodné je dávkovat prášek přímo do bubnu, například v jemném kapesníku. Tehdy je možno dávku snížit o třetinu.

Více tipů naleznete na: <http://www.ekoprani.cz/>

Ekovýchova

Do **7.5.2011** probíhá Velikonoční soutěž „Komu se nelení, tomu se pomlázka zelení“
Vyhrává každý! Více zde:
<http://www.ekodomov.cz/>

Do **15.5.2011** probíhá výtvarná soutěž k Roku stromů 2011.
Více zde: www.hraozemi.cz

Do **31.5.2011** je možné zúčastnit se výtvarné soutěže k roku chemie! Více se dozvíte zde: www.mzp.cz

31.5.2011: Seminář pro pedagogy: Výtvarná hra v environmentální výchově.
Více zde: www.csopvlasim.cz

Papírování ...

Tím posledním, co si dnes přečteme v emailu, není jméno odesílatele, ale následující věta či její obměny:

Zvažte, prosím, zda je nutno tuto zprávu vytisknout! Šetřeme naše životní prostředí!

Netiskneme....

Způsobů jak šetřit papír je, vedle zbytečného tisku, celá řada, i když prevence hraje klíčovou roli. Z další preventivních kroků je možné upozornit na možnost uchování některých dokumentů v elektronické podobě na serveru. Všichni zaměstnanci tak mají k důležitému souboru okamžitý přístup a díky funkci „najít“ je možné rychleji vyhledat příslušnou část textu „ručně“.

Znát a používat funkce našeho počítače, resp. textových editorů a procesorů, je při práci s dokumenty přímo klíčové. Nestane se nám tak, že vytiskneme stránky s chybami a nebo stránky s příliš velkým fontem či stránky poloprázdné. Když už někde najdeme malou chybu, zvážíme, zda není dostačnou opravou pouze bílým korekčním lakem.

....a když už musíme, tak tiskneme oboustranně.

I další kancelářská technika může nějaký ten strom zachránit. Při nákupu tiskárny či kopírky se dotazujeme na možnost automatického oboustranného tisku a ti ekologičtější smýšlející se doptají na podmínky používání recyklovaného papíru ve stroji. Na téměř všech přístrojích lze potisknout recyklovaný papír, ale ne každý recyklovaný papír je pro přístroje vhodný. Svou roli hraje prašnost a struktura papíru. Mnozí výrobci Vám dodají

papír vhodný právě pro jejich tiskárnu či kopírku.

„Recyklopapírujeme“

A nyní recyklovaný papír. Výrobkem z recyklovaného papíru nemusí být jen xerografický papír. Z recyklovaného papíru se vyrábí též bloky, sešity, pokladní a kancelářské tiskopisy, archivační výrobky (pořadače, spisové desky, krabice), dopisní obálky, tašky, toaletní papír, papírové ručníky i oblíbené Post-it. Navíc jsou tyto výrobky k dostání i se značkou „Ekologicky šetrný výrobek“.

Recyklovaný papír je možné též použít na výrobu vizitek, propagačních tiskovin a reklamních předmětů.

Šmírujeme

Když už máme k po ruce jednostranně potištěný papír, využijeme ho na psaní poznámek jako tzv. šmírák. A i když ten se stane nepoužitelným, nezahodíme ho mezi ostatní odpad, ale do odděleného sběru, ze kterého poputuje zpátky do výroby recyklovaného papíru. Vždy je ale dobré si připomenout, že do sběru nepatří papír mastný či znečištěný.

(RČ)

EKOKULTURA /knihy, filmy, výstavy.../

JEDEN SVĚT 2011 - festival dokumentárních filmů o lidských právech

Od 23.3.2011 se mohli diváci v okolí Kralup nad Vltavou setkat s promítáním vybraných dokumentů z festivalu **JEDEN SVĚT 2011**.

Festival pořádá obecně prospěšná společnost Člověk v tísni vždy nejdříve v pražských kinech a následně se festival rozšiřuje do regionů. V Kralupech n/Vlt., v Neratovicích a na Kladně se festivalu aktivně účastnilo též Ekologické centrum Kralupy n/Vlt. (ECK). Více najdete zde.

Fotografie k akcím...

Jedna z Ekoher - Víš, co jím

Ekohry v akci...

Slavnostní předání patronátu

Významné dny

Mezinárodní den ptačího zpěvu - 1. víkend v květnu

Vítání ptačího zpěvu navazuje na tradici založenou v roce 1983 v Birminghamu pod názvem *Dawn Chorus Day*, kde místní ornitologové přišli s nápadem přivítat vždy první neděli v květnu přicházející jaro.

Akcí později převzali partneři BirdLife International v celé Evropě a Vítání se tak stalo nejmasovější ornitologickou akcí vůbec.

ČSO organizuje Vítání ptačího zpěvu od roku 1992. Na stovce míst v republice jsou připraveny vycházky do probouzející se jarní přírody, leckde doplněné o ukázky kroužkování, výstavy ptačích budek a jinou propagaci ochrany ptáků. Hlavním termínem je **první květnový víkend**, některé akce se ale konají i v dřívějším nebo naopak pozdějším termínu.

Více: <http://www.birdlife.cz/>

CO SE U NÁS DĚJE... Ekohry a předání patronátu

Dne 18.4.2011 oslavovali žáci ze ZŠ Třebízského Den Země. Ten sice připadá až na 22.4., ale to si už budou děti užívat velikonoční prázdniny.

Ekologické centrum si pro děti z prvního stupně přichystalo dopoledne plné her s ekologickou tematikou. V programu se děti postupně zábavnou formou seznámily s problematikou odpadů, ovzduší a vody, dále se vztahy mezi organismy, zeleným nakupováním a dokonce si zkusily jaké to je být ledním medvědem, pod kterým roztává jeho kra.

Úkoly všichni plnily s nadšením a pracovnice ekocentra stále děti chválily – vždyť ty si při třídění odpadů poradily

Do projektu ekologického centra s názvem **Kralupy – čisté město**, který má podporu města Kralupy nad Vltavou, se zapojil další školní kolektiv, ZŠ Praktická. U příležitosti Dne Země byl žákům, pod vedením paní učitelky Seinerové, školní koordinátorky ekologické výchovy, dne 20.4.2011 slavnostně předán patronát nad parkem u řeky pod nemocnicí. Za převzetí patronátu dětem dokonce osobně poděkoval starosta města Petr Holeček. Tento park využívají žáci se svými učitelkami při procházkách v rámci školní výuky, např. při výtvarné výchově, prvouce či přírodopisu, ale také se v něm setkávají při hrách ve volném čase.

Během zábavného předprázdninového dopoledne si děti mohly zasoutěžit s DDM

i s takovými záležitostmi jako je okoralé pečivo, léky, víčka od jogurtů či baterie. Nutno podotknout, že děti se do sbírání odpadků tak pustily, že sbíraly i ty, které nebyly součástí hry. Největší úspěch ale slavila hra, při které si děti zahrály na malé Afričany, kteří musí denně nosit vodu pro své rodiny. I paní učitelky žasly jak dokáží být jejich svěřenci trpěliví při plnění sklenice vodou, kterou přináší pouze dvěma jídelními lžičkami.

Protože bylo těžké rozhodnout, které družstvo splnilo úkoly nejlépe, byly nakonec všechny děti odměněny.

(RČ)

v kreslení, hledání ukrytých vajíček a točení obručí. Dále děti besedovaly se strážníky městské policie, kteří jim ukázali svou výstroj a výzbroj. Některé kusy z policejního vybavení, jako např. neprůstřelnou vestu či pouta, si mohly děti vyzkoušet na vlastní kůži. Velký úspěch slavila vedoucí psího útulku Lesan se svým povídáním o útulku a jeho svěřencích. Jednoho z nich si dokonce přivedla s sebou. Hry s ekologickou tematikou si pro děti připravily též pracovnice ekocentra.

Za dobu trvání projektu je tento patronát již třetím a doufáme, že další patroni se nám brzy v ekocentru přihlásí.

(RČ)

Zajímavé akce, které stojí za to navštívit

Přednášky ČSOP - www.csop.cz

- můžete vybírat opravdu z pestré nabídky, přednášky jsou naplánovány do začátku června,
- adresa: ÚVR ČSOP, Michelská 5, Praha 4, tel.: 222 516 115, email: info@csop.cz

Ozvěny Ekofilmu - www.mzp.cz

- do 1.6.2011 uvádí MŽP cyklus ekologických filmů,
- promítání se koná vždy ve středu od 16:30 v Informačním centru MŽP, Vršovická 65, Praha 10 (zastávka Slavia autobusy 135, 136, 150, 213), vstup je zdarma,
- na promítání je možné si rezervovat místo prostřednictvím emailu na adrese: Infocentrum@mzp.cz

Akce na Toulcově Dvoře - www.toulcuvdvur.cz

- adresa: Středisko ekologické výchovy Toulcův dvůr, Kubatova 32/1 102 00 Praha 10 - Hostivař
tel.: 271 750 548, e-mail: info@toulcuvdvur.cz

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou

OD Máj, Palackého náměstí 1091, 278 01 Kralupy n./Vlt.

Tel./fax: 315 720 287

E-mail: ekoporadna@eckralupy.cz

URL: www.eckralupy.cz, www.vuhu.cz

Zelená linka: **800 100 584** (Po - Pá: 6 - 22 hod.)

Návštěvní doba: Po - Pá: 8 - 18 hod.

